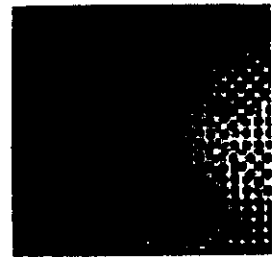

طرح‌ها و لوایح

■ طرح اخذ پروانه و کالت در آیینة نقد

پرتال جامع علوم انسانی

■ طرح اخذ پروانه وکالت در آیینۀ نقد

پیش‌نوشتار

وکالت دادگستری پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فراز و نشیبهای فراوانی را پشت سر گذارده است. بخشی از تحولات مورد اشاره به ضرورتهایی باز می‌گشت که آرمانهای انقلاب آنها را دیکته نموده بود. آنچه مسلم است وجود وکلایی شایسته با قابلیت‌های علمی و برخورداری از اخلاق حرفه‌ای بایسته همواره مورد توجه نظام و انقلاب بوده است. این ضرورتها طی سالهای گذشته به فراخور نیاز در کسوت مصوبات مجلس ظاهر گردیده است. آخرین مواجهه مجلس با مقوله وکالت دادگستری، طرحی است که هم اینک در دستور کار قوه قانونگذاری قرار دارد. این طرح در واقع کوششی است در جهت ارتقاء منزلت وکالت دادگستری که از سوی مجلس چهارم ابتکار آنرا شاهد هستیم. در مطالعه‌ای که در ادامه ملاحظه خواهید فرمود، پس از مروری بر متن طرح و اصلاحاتی که کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس در آن اعمال نموده، یک ارزیابی کارشناسی، ارائه داده و نهایتاً پیشنهاداتی عرضه گردیده است.

۱- متن طرح کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران مکلفند به شرح ذیل عمل کنند:

۱- با تقاضای هر یک از متقاضیان واجد شرایط قانونی اعم از فارغ‌التحصیلان کارشناسی حقوق قضایی دانشگاههای داخلی دولتی و غیردولتی و خارجی جهت کارآموزی یا دریافت پروانه وکالت حداکثر ظرف مدت در ماه از تاریخ وصول تقاضا حسب مورد نسبت به صدور پروانه کارآموزی یا وکالت اقدام نمایند. انجام هرگونه امتحان ورودی و اختبار از متقاضیان ممنوع می‌باشد.

۲- محدودیت پذیرش تقاضا و صدور پروانه کارآموزی وکالت موضوع مواد ۲۸ و ۲۹ آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانونهای وکلای دادگستری مصوب سال ۱۳۳۴ و محدودیت مذکور در ماده ۶ قانون متمم سازمان دادگستری مصوب ۱۳۳۵/۶/۱۷ نسبت به قضات دادگستری شهرستان تهران لغو می‌گردد.

۳- نصاب مذکور در ماده یک لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری

۲- متن مصوب شور اول کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران مکلفند به شرح زیر عمل کنند:

۱- بساتقاضای هریک از متقاضیان واجد شرایط قانونی اعم از فارغ التحصیلان کارشناسی حقوق قضایی دانشگاههای داخلی دولتی و غیردولتی و خارجی جهت کارآموزی یا دریافت پروانه وکالت حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول تقاضا حسب مورد نسبت به صدور پروانه کارآموزی یا وکالت اقدام نمایند.

۲- محدودیت پذیرش تقاضا و صدور پروانه کارآموزی وکالت موضوع مواد ۲۸ و ۲۹ آیین نامه لایحه قانونی استقلال کانونهای وکلای دادگستری مصوب سال ۱۳۳۴ و محدودیت مذکور در ماده ۶ قانون متمم سازمان دادگستری مصوب ۱۳۳۵/۶/۱۷ نسبت به قضات دادگستری شهرستان تهران لغو می گردد.

۳- نصاب مذکور در ماده ۱ لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۳۳ به ۳۰ نفر کاهش می یابد.

۴- شرایط پذیرش درخواست کارآموزان وکالت عبارت است از:

الف - اعتقاد و التزام عملی به احکام و مبانی دین مقدس اسلام و ولایت فقیه.

ب - اعتقاد و تعهد به نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی.

ج - عدم سوء سابقه و محکومیتهای مؤثر

جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۳۳ به سی نفر کاهش می یابد.

۴- حداکثر سن برای تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت در تاریخ تقدیم تقاضانامه پنجاه و پنج سال تمام می باشد.

۵- کسانی که دارای گواهی شش سال تحصیل درس خارج فقه و اصول از شورای مدیریت حوزه علمیه قم می باشند نیز می توانند تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت بنمایند و طبق مقررات مندرج در این قانون و سایر قوانین مربوط به امر وکالت اشتغال یابند. اعضا هیأت علمی دانشکده های حقوق به شرط داشتن مدرک دکترا و حداقل ۲ سال سابقه تدریس از کارآموزی معاف می باشند.

۶- کلیه متقاضیانی که قبل از تصویب این قانون تقاضای خود رابه کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران تقدیم داشته اند مشمول این قانون خواهند بود.

۷- در صورت تخلف هر یک از اعضای هیأت مدیره کانونهای وکلای دادگستری از مفاد این قانون به حکم دادگاه عالی انتظامی قضات علاوه بر محرومیت دائم از عضویت در هیأت های مدیره کانونهای وکلا به انفصال از وکالت از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد.

۸- کلیه مقررات و قوانین مغایر این قانون ملغی می باشد.

۹- اینارگرانی که حداقل ۶ ماه سابقه خدمت در جبهه و جنگ را دارند در شرایط مساوی از اولویت برخوردار هستند.

طرح‌های اصلاحی

- کیفری.
- د - عدم عضویت و فعالیت در گروه‌های الحادی و فرق ضاله و معاند با اسلام.
- ه - عدم وابستگی به رژیم منحوس پهلوی.
- و - عدم اعتیاد به مواد مخدر و استعمال مشروبات الکلی.
- ز - حداکثر سن برای تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت در تاریخ تقاضانامه شصت سال تمام می‌باشد.
- تبصره ۱ - کانونهای وکلا مکلفند به منظور احراز شرایط فوق از مراجع ذیصلاح مربوط استعلام نمایند.
- تبصره ۲ - اقلیتهای مذهبی رسمی از دارابودن شرایط مندرج در بند الف مستثنی می‌باشند.
- د - کسانی که حداقل دارای گواهی معادل لیسانس از شورای مدیریت حوزه علمیه قم می‌باشند نیز می‌توانند تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت بنمایند و طبق مقررات مندرج در این قانون و سایر قوانین مربوط به امر وکالت اشتغال یابند.
- ع - اعضا هیأت مدیره (اعم از اصلی و علی‌البدل) کانون وکلا از بین وکلا پایه یک هر حوزه که واجد شرایط زیر باشند برای مدت دو سال انتخاب می‌گردند.
- الف - اعتقاد و التزام عملی نسبت به احکام اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران و ولایت فقیه.
- ب - داشتن حداقل ۳۵ سال سن.
- ج - حداقل ۸ سال سابقه وکالت یا قضاوت داشته و از طرف دادگاه انتظامی صلاحیت قضایی آنها سلب نشده باشد.
- د - واجد شرایط مندرج در ماده ۸ قانون استقلال کانون وکلا و اصلاحیه آن مصوب تیرماه ۱۳۷۳ باشند.
- ه - محکومیت انتظامی درجه ۴ و بالاتر نداشته باشند.
- و - اشتهار به فساد اخلاقی (سوء شهرت) نداشته و یا دارای سوء سابقه نباشند.
- ز - عدم استعمال و اعتیاد به مواد الکلی و افیونی.
- ح - عدم ارتکاب اعمال خلاف حیثیت و شرافت شئون شغل وکالت.
- ط - عدم عضویت در فرق ضاله گروههایی که مرامنامه آن مبتنی بر نفی ادیان الهی می‌باشد.
- ی - عدم عضویت و هواداری از گروه‌های غیرقانونی یا معاند با جمهوری اسلامی ایران.
- ک - عدم وابستگی به رژیم منحوس پهلوی و تحکیم پایه‌های رژیم طاغوت.
- تبصره ۱ - مرجع رسیدگی به صلاحیت نامزدها، دادگاه عالی انتظامی قضات بوده و این مرجع مکلف است ظرف حداکثر دو ماه ضمن استعلام سوابق از مراجع ذی‌ربط، صلاحیت واجدین شرایط را بررسی و اعلام نظر کند.
- تبصره ۲ - مراجع ذیصلاح قانونی که از نامزدها، سوابق یا اطلاعاتی دارند موظف به

خود را باز نیافته است. البته این امر صرف‌نظر از ساختار کانون وکلا، به تحولات دستگاه قضایی نیز باز می‌گردد.

از سوی دیگر، کانون وکلای دادگستری، یک تجمع صنفی است. البته تجمعی که به واسطه حضور اعضای آن، هر از گاهی عهده‌دار نقش سیاسی شده است. پس از پیروزی انقلاب تاکنون، در چندین نوبت در خصوص اصلاح و پاکسازی کانون وکلای دادگستری قوانینی به تصویب رسیده است.

در تاریخ ۵۹/۳/۲۰ شورای انقلاب، قانونی تحت عنوان «قانون راجع به تصفیه و پاکسازی در کانون وکلای دادگستری»^(۱) به تصویب رساند. به نظر می‌رسد که قانون مزبور، منجر به پاکسازی کانون وکلا گردد و زمینه را برای احیای استقلال کانون وکلای دادگستری مهیا نماید. علی‌رغم این وضعیت در تاریخ ۷۰/۷/۱۶ قانون نحوه اصلاح کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. ماده یک قانون مزبور مقرر می‌دارد: «به منظور اصلاح کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران هیأت

۱- ماده واحده - به شورای سرپرستی وزارت دادگستری اجازه داده می‌شود به منظور تصفیه و پاکسازی در کانون وکلا هیأتی مرکب از پنج نفر از وکلای دادگستری برای تصویب به شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد کند و تا تصفیه کامل در کانون وکلا دادگستری انتخابات هیأت مدیره جدید برگزار نمی‌شود و هیأت مدیره فعلی کانون وکلا دادگستری کماکان اختیارات قانونی خود را دارا خواهد بود. تبصره ۱- مدت اختیار این هیأت از تاریخ شروع بکار شش ماه خواهد بود. سایر قوانین مغایر این قانون ملغی است. تبصره ۲- جرائم و تخلفاتی که معیار پاکسازی است همان است که در لایحه پاکسازی کارمندان دولت مصوب شورای انقلاب آمده است.»

اعلام آن بوده و دادگاه عالی انتظامی مکلف به رسیدگی و اتخاذ تصمیم است.

۷- در صورت تخلف هر یک از اعضا هیأت مدیره کانونهای وکلای دادگستری از مفاد این قانون به حکم دادگاه عالی انتظامی قضات علاوه بر محرومیت دائم از عضویت در هیأتهای مدیره کانونهای وکلا، به انفصال از وکالت از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد. ۸- برای رزمندگان و آزادگانی که حداقل مدت شش ماه سابقه داوطلبانه حضور در جبهه جنگ را داشته و یا در اسارت دشمن بوده‌اند و یا جانبازانی که بالاتر از ۲۵ درصد جانبازی داشته باشند پروانه کارآموزی وکالت بدون انجام امتحان ورودی صادر می‌گردد لکن پس از کارآموزش شرکت آنان در اختیار لازم است. ۹- کلیه مقررات و قوانین مغایر این قانون ملغی می‌باشند.

۳- شرحی بر پیشینه طرح

وکالت دادگستری پس از انقلاب اسلامی با مقررات متعدد و متفاوتی روبرو گشته و این امر مبین آن است که اولاً وکالت دادگستری از چنان شأن و مرتبتی برخوردار بوده که به منظور اصلاح ساختار آن و حذف عناصر ناصالح، قانونگذار مجبور شده است تا به نحو مستقیم در این حرفه دخالت نموده و آن را از یک حالت صرفاً صنفی خارج نماید. ثانیاً علی‌رغم این تلاشها متأسفانه به دلیل وجود مقررات متعدد و متفاوت، وکالت دادگستری را با دشواری روبرو ساخته و با وجود این اقدامات، حرفه وکالت هرگز شأن و منزلت

طرح‌ها و لایحه

می‌رسد قدم اول، تعیین تکلیف اصلاح قانون وکلا می‌باشد تا پس از حصول اطمینان از آن، انتخابات قانون وکلا برگزار شده و هیأت مدیره، دادرسی انتظامی وکلا و دادگاه انتظامی وکلا انتخاب شوند. بدین ترتیب قانون وکلا خواهد توانست به انجام وظایف خود پردازد و در صورت نیاز برای اصلاح قانون اقدام نماید. بدیهی است انتخاب قانون وکلا از بعد بین‌المللی نیز واجد آثار مثبتی خواهد بود، و همچنین قانون وکلای مستقل خواهد توانست برای رفع مشکلات قضایی و نظام دادگستری با قوه قضاییه همکاری نماید. لذا بر این نکته تأکید می‌شود که راهگشای مشکلات قانون وکلا، تسریع در پاکسازی قانون و انجام انتخابات آن است. با وجود این، تلاش برای اصلاح و بهبود قانون وکلای دادگستری همچنان ادامه دارد. آخرین تلاشها، طرحی است که تحت عنوان «کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری» توسط نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی عرضه شده است. ارائه این طرح، بازتاب تلاش مضاعفی در زمینه اصلاح ساختار امر وکالت در جامعه ما می‌باشد، و اگرچه خود این امر موجبات نکات مثبتی را در این طرح فراهم آورده است اما در عین حال مواردی نیز در آن وجود دارد که نیازمند توجه بیشتری است. با عنایت به این پیش‌فرضها که: اولاً وکالت یک امر لازم در کنار قضاوت برای دستیابی به عدالت و رعایت مقررات است

بازسازی کانونهای وکلا مرکب از ۶ نفر از وکلای دادگستری و سه نفر از قضات شاغل به انتخاب رئیس قوه قضاییه برای مدت یک سال تعیین می‌شوند که مأمور اجرای این قانون می‌باشند. به منظور تسریع در رسیدگی، هیأت متشکل از سه شعبه مستقل هر یک با عضویت دو نفر وکیل و یک نفر قاضی خواهد بود. رئیس شعبه اول ریاست اداری بر شعب سه گانه را دارد.

تبصره ۱- هیأت مزبور آیین‌نامه نحوه رسیدگی و تشکیل جلسات و صدور رأی را ظرف یک ماه تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه خواهند رساند.

تبصره ۲- تا پایان مهلت اجرای این قانون انتخابات هیأت مدیره کانونهای وکلا متوقف و بلافاصله بعد از آن برگزار خواهد شد.

در تاریخ ۷۲/۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی، ماده یک قانون نحوه اصلاح کانونهای وکلای دادگستری مصوب ۷۰/۷/۱۶ را اصلاح نمود. به موجب این ماده واحده، «مهلت مذکور در ماده ۱ قانون نحوه اصلاح کانونهای وکلا دادگستری جمهوری اسلامی ایران از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به مدت دو سال تمدید می‌گردد.» تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون اخیر ۷۲/۳/۱۹ می‌باشد که مهلت آن ۷۴/۳/۱۹ منقضی شد. با وجود این به نظر می‌رسد که اصلاح قانون وکلا خاتمه نیافته، چرا که انتخابات قانون وکلا برگزار نشده است.

لذا با توجه به تاریخچه مذکور، به نظر

و به همین جهت وکیل دادگستری از شأن و مرتبه‌ای ویژه برخوردار است که همانا همکاری با قاضی در رسیدن به حق و عدالت می‌باشد، ثانیاً وکلای دادگستری مانند هر صنف دیگر در راستای اهداف نظام حق دارند از تشکل مستقل و خاص خود برای حرکت‌های حرفه‌ای برخوردار شوند و ثالثاً مرتبه‌ای که وکالت به گونه‌ای است که اقتضا دارد افراد ناصالح بدان مبادرت ننموده و وکلا نیز جداً از انجام هر گونه عملی مغایر این شؤون خودداری نمایند؛ به بحث و بررسی پیرامون طرح کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری می‌پردازیم:

۴- یک ارزیابی کارشناسی از طرح

طرح کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری به صورت ماده واحده‌ای با ۹ بند عرضه شده است. نظر به اهمیت بندهای مندرج و شیوه نگارش بکار رفته به نظر می‌رسد مناسبتر باشد که طرح از حالت ماده واحده خارج شده و تحت عنوان «نحوه اخذ پروانه وکالت دادگستری» در مواد مستقل نگاشته شود تا ضمن رعایت شیوه صحیح قانون‌نویسی، مجلس محترم نیز بتواند با دقت بیشتری به بحث و رأی‌گیری پیرامون هر یک از این مواد پردازد.

بند یک طرح: بر اساس بند یک طرح پیشنهادی، کانونهای وکلا مکلف شده‌اند که با تقاضای هر یک از متقاضیان واجد شرایط قانونی اعم از فارغ‌التحصیلان کارشناسی حقوق قضایی دانشگاههای داخلی دولتی و غیردولتی و خارجی جهت کارآموزی یا

دریافت پروانه وکالت حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول تقاضا حسب مورد نسبت به صدور پروانه کارآموزی وکالت اقدام نمایند. و نیز انجام هر گونه امتحان ورودی و «اختبار» از متقاضیان ممنوع شده است.

در این ماده نکاتی قابل توجه است: اولاً کلیه فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی اعم از اشخاصی که در داخل و یا خارج تحصیل نموده و در دانشگاههای دولتی داخلی و یا غیردولتی تحصیل کرده باشند واجد شرایط دریافت پروانه کارآموزی و یا وکالت شناخته شده‌اند. ثانیاً از تاریخ دریافت تقاضا، کانونهای وکلا مکلف شده‌اند ظرف دو ماه نسبت به صدور پروانه مبادرت ورزند که این امر می‌تواند نکته مثبتی محسوب گردد، زیرا داوطلبان وکالت را سریعتر از بسا تکلیفی خارج می‌نماید، خصوصاً اینکه صرف صدور پروانه در صورت جمع شرایط قانونی اقدامی نیست که نیازمندی زمان طولانی باشد. اما مطلب اساسی مندرج در طرح، ممنوعیت برگزاری امتحان ورودی و اختبار است که در کمیسیون امور قضایی و حقوقی با مخالفت روبرو و حذف شده است. در مورد این مطلب، نکات زیر حائز توجه است:

۱- ضرورت وجود امتحان ورودی ظاهراً دریافتن راه‌حلی برای کثرت داوطلبان امر وکالت احساس شده است. با وجود این، باید اذعان نمود که این کثرت، معلول عملکرد خود کانونهای وکلا بوده است که به علت روند کند و بطئی صدور پروانه در این سالها عملاً بسیاری از داوطلبان امر

طرح‌های رایج

امتحان ورودی که در طرح اولیه نمایندگان محترم پیشنهاد شده امری کاملاً صحیح است. با وجود این در شرایط حاضر با تعداد زیادی داوطلب وکالت مواجه هستیم که امکان صدور پروانه کارآموزی برای تمامی آنان میسر نیست. از این رو، لازم است در میان داوطلبان بهترین آنها گزینش شوند. امتحان ورودی از این نقطه نظر قابل توجیه است. اما لازم به ذکر است که کانون وکلا با تسریع در رسیدگی به پرونده‌های متقاضیان وکالت و افزایش تعداد وکلا هر چه زودتر باید در رفع این نقیصه اقدام نماید.

اما عدم برگزاری امتحان اختبار طی دوره کارآموزی و ایجاد وکالت می‌باید زیرا برگزاری امتحان اختبار در واقع تعیین صلاحیت وکالت برای فارغ‌التحصیل حقوق است که به منظور کسب مهارت حرفه‌ای یک دوره کارآموزی از زیر نظر وکیل دادگستری واجد شرایط می‌گذارند و ضمن حضور مستمر در محاکم و ارائه گزارش‌های متعدد، خود را برای حضور در عرصه وکالت دادگستری آماده می‌نمایند، که با توجه به شأن و منزلت شغل وکالت و توجه به مبانی قانونی آن امری صحیح و قابل دفاع می‌باشد.

بر این اساس با عنایت به روند طولانی صدور پروانه و به منظور تسریع در تعیین وضعیت داوطلبان امر وکالت، مناسبترین راه تکلیف کانونهای وکلای دادگستری به صدور پروانه کارآموزی یا وکالت برای افراد واجد شرایط، حداکثر ظرف دو ماه می‌باشد.

وکالت را که فارغ‌التحصیلان پس از انقلاب می‌باشند، پشت درهای بسته نگه داشته‌اند. در حالیکه یقیناً افزایش جمعیت شهرها و شعب دادگاهها اقتضا می‌کند که تعداد وکلا نیز به همین تناسب افزایش یابد.

۲- اخذ مدرک فارغ‌التحصیلی در واقع موید صلاحیت علمی برای اخذ پروانه کارآموزی است. زیرا شرط آن نیز دارا بودن مدرک کارشناسی بوده است. خصوصاً با عنایت به شرایط سایر رشته‌ها نظیر پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی و دامپزشکی که واجد یک مجمع صنفی نظیر کانون وکلا می‌باشند، ملاحظه می‌شود که دانشجویان این رشته‌ها بلافاصله پس از فارغ‌التحصیلی حق اشتغال دارند، چنانکه دانشجویان پزشکی پس از فارغ‌التحصیلی بلافاصله دارای شماره نظام پزشکی شده و به طبابت می‌پردازند و برای تأسیس مطب تنها شرط آن گذراندن طرح می‌باشد. حال چه تفاوتی وجود دارد که دانشجویان فارغ‌التحصیل رشته پزشکی صلاحیت اشتغال دارند. در حالی که دانشجوی حقوق پس از فارغ‌التحصیلی برای اخذ پروانه کارآموزی وکالت باید توسط مجمع صنفی خود یعنی کانون وکلا مجدداً مورد امتحان و آزمایش واقع شود. زیرا فرض این است که فارغ‌التحصیل دوره کارشناسی حقوق صلاحیت اولیه علمی را داراست و لذا برگزاری امتحان ورودی ظاهراً هیچ‌گونه مبانی قانونی و منطقی ندارد و ممنوعیت برگزاری

ضرورت این امر به ویژه با توجه به انقضای مهلت قانون اصلاح انتخاب کانون وکلا و در جهت تسریع در تثبیت وضعیت کانون مفید به نظر می‌رسد.

بند دو طرح: بند دو طرح پیشنهادی که عیناً در کمیسیون امور قضایی و حقوقی نیز مورد تأیید قرار گرفته چنین مقرر می‌دارد: «محدودیت پذیرش تقاضا و صدور پروانه کارآموزی وکالت موضوع مواد ۲۸ و ۲۹ آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانونهای وکلای دادگستری مصوب سال ۱۳۳۴ و محدودیت مذکور در ماده ۶ قانون متمم سازمان دادگستری مصوب ۱۳۳۵/۶/۱۷ نسبت به قضات دادگستری شهرستان تهران لغو می‌گردد.»

توجه به مفاد مواد ۲۸ و ۲۹ آیین‌نامه مذکور روشن می‌سازد که هدف اصلی وضع این دو ماده تعیین تعداد وکلا لازم می‌باشد و به تعبیر دیگر این دو ماده نوعی محدودیت کمی برای متقاضیان امر وکالت ایجاد می‌نماید و نمایندگان محترم با عنایت به شرایط موجود تشخیص داده‌اند که ضرورتی برای اعمال چنین محدودیتی نمی‌باشد. این امر خود می‌تواند مبین آن باشد که در زمانی که نظر به حذف هر گونه محدودیت مقداری است ضرورتی نیز در برگزاری امتحان ورودی نمی‌باشد، زیرا همانطور اشاره شد مفروض است که فارغ‌التحصیل دوره کارشناسی، اطلاعات لازم حقوقی را در طی دوره چهار ساله تحصیل در دانشکده‌های حقوقی تحصیل نموده و صرف برگزاری امتحان اختبار برای

تعیین مهارت وی در امر وکالت پس از طی دوره کارآموزی کفایت می‌نماید. براین اساس، وجود ماده ۲ در طرح پیشنهادی، خود موبد عدم ضرورت برگزاری امتحان ورودی خواهد بود. علاوه بر این براینکه لغو محدودیت‌های کمی، هزاران فارغ‌التحصیل متقاضی امر وکالت را از بلا تکلیفی خارج نموده و برنامه‌های آتی آنان را در مشاغل خود سریعتر روشن می‌سازد.

البته می‌توان پیش‌بینی کرد که این امر می‌تواند نگرانیهایی را به دنبال داشته باشد که اولاً، آیا واقعاً امکان کارآموزی این تعداد متقاضی وجود دارد یا خیر؛ ثانیاً، در صورت تحصیل پروانه وکالت با عنایت به تعداد زیاد شاغلان امر وکالت وضعیت این حرفه چگونه خواهد شد؟

باید گفت که توجه به شرایط موجود خود می‌تواند این نگرانیها را زایل سازد زیرا اولاً، با عنایت به تعداد وکلای موجود از یک سو و تعداد محاکم عمومی موجود در کشور از سوی دیگر چنین به نظر می‌رسد که این تعداد می‌تواند جوابگوی دوره کارآموزی تمامی افراد متقاضی امر وکالت باشد. ثانیاً، نظیر سایر مشاغل حرفه‌ای تعداد زیاد شاغلان به یک حرفه عملاً سطح رقابت رادربین آنها افزایش می‌دهد که خود می‌تواند به عنوان یک نکته مثبت تلقی شود. زیرا، در این صورت افراد برای انتخاب وکیل به فردی که سابقه دارتر، خوشنامتر، صالحتر و باسوادتر باشد مراجعه خواهند کرد و در این میان وکلا برای شرکت در این رقابت باید نقاط مثبت خود را افزایش دهند. به این ترتیب عملاً

طرح موالات

استقلال کانونهای وکلای دادگستری مصوب سال ۱۳۳۴ منطقی خواهد بود.

اما درباره عبارت دوم مندرج در ماده ۲ طرح پیشنهادی که به حذف محدودیت مذکور در ماده ۶ قانون متمم سازمان دادگستری مصوب ۱۳۳۵/۶/۱۷ نسبت به قضات دادگستری شهرستان تهران نظر دارد، با عنایت به هدف قانونگذار که از بین بردن زمینه‌های اعمال نفوذ قضاتی است که بعداً به وکالت اشتغال می‌ورزند؛ باید گفت که همان مصلحت کماکان باقی است. زیرا قضاتی که پروانه وکالت اخذ می‌نمایند به اعتبار رتبه قبلی خود که همان قضاوت بوده امکان اعمال نظر و یا استفاده از روابط قبلی را دارند و محدودیت مقرر در ماده ۶ مذکور در جهت این مصلحت برقرار شده است که به نظر می‌رسد همچنان برقرار باشد. لذا حذف آن در طرح پیشنهادی نمایندگان محترم در جهت حفظ مصلحت مذکور مناسب‌تر است.

بند سه طرح: بند سه طرح پیشنهادی نمایندگان نظر به تغییر نصاب مندرج در ماده یک لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مبنی بر اینکه ماده ۱ مذکور مقرر می‌دارد که تشکیل کانون مستقل در نقاطی که کانون وکلا وجود نداشته مشروط به این است که حداقل ۶۰ نفر وکیل دادگستری به شغل وکالت اشتغال داشته باشند، در غیر این صورت تابع مقررات و نظامات کانون وکلای مرکز خواهند بود؛ داشته است.

در طرح پیشنهادی این نصاب به سی نفر

شؤون شغل وکالت نیز محفوظتر خواهد بود. از سوی دیگر، یکی از معضلات بسیار بزرگ دادگستری در کشور، عدم اطلاع اصحاب دعوا از قوانین جاری کشور است. مناسبترین راه برای حل این معضل، الزام طرفین به استفاده از وکیل است؛ چرا که وکیل با آشنایی به قوانین و نظام قضایی کشور و ارائه راهنماییهای مناسب می‌تواند طرفین اختلاف را از حق و حقوقشان آگاه سازد. همچنین می‌توان پیش‌بینی نمود که پس از ارجاع اختلاف به وکلا، ایشان ملزم باشند که از طریق مذاکره به فیصله اختلاف مبادرت نمایند. چنانچه اختلاف بین طرفین از طریق مذاکره بین وکلای آنان حل شود، باید درصد معتناهی از حق الوکاله را حق وکیل دانست، زیرا اولاً، طرفین اختلاف را آسوده کرده که حقشان را به چه ترتیبی می‌توانند مطالبه کنند. ثانیاً مرحله اول با حل اختلافات در خارج از چارچوب دادگاهها، به نحو مؤثری از حجم بالای پرونده‌های موجود در دادگستری کاسته خواهد شد.

به منظور الزامی کردن استفاده از وکیل در دادگستری، در مرحله اول باید تعداد بسیاری وکیل در کشور موجود باشند. به منظور تسهیل استفاده از امکانات وکلا، می‌توان مشابه پزشکان طرف بیمه عمل کرد و با استفاده از تعداد بسیاری وکیل، موکلین بسیاری را تحت پوشش قرار داد. بر این اساس حذف محدودیت کمی مندرج در مواد ۲۸ و ۲۹ آیین‌نامه لایحه قانونی

قانونی می‌تواند از هر گونه شبهه و یا ابهامی جلوگیری نماید. شرایط پیشنهادی کمیسیون امور قضایی و حقوقی علاوه بر دارا بودن مدرک کارشناسی از دانشگاه‌های دولتی و گواهی ارزشیابی وزارت فرهنگ و آموزش عالی مبنی بر تأیید دانشنامه‌ای که از دانشگاه‌های خارج و یا غیردولتی اخذ شده است، مشتمل بر پاره‌ای شرایط عمومی به این شرح است:

الف - اعتقاد و التزام عملی به احکام و مبانی دین مقدس اسلام و ولایت فقیه؛

ب - اعتقاد و تعهد به نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی؛

ج - عدم سوء سابقه و محکومیت‌های مؤثر کیفری؛

د - عدم عضویت و فعالیت در گروه‌های الحادی و فرق ضاله و معاند با اسلام؛

ه - عدم وابستگی به رژیم منحوس پهلوی؛

و - عدم اعتیاد به مواد مخدر و استعمال مشروبات الکلی؛

ز - حداکثر سن برای تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت در تاریخ تقاضا نامه شصت سال تمام می‌باشد.

و - به منظور احراز این شرایط کانونهای وکلا مکلفند از مراجع ذیصلاح استعلام نمایند و در این راستا اقلیت‌های مذهبی رسمی از شرایط بند «الف» استثناء شده‌اند.

در میان شرایط پیش‌بینی شده در این بند، به نظر می‌رسد افزایش حداقل سن متقاضیان اخذ پروانه وکالت از ۵۰ سال به ۶۰ سال توجیه‌پذیر نباشد؛ زیرا شغل

تقلیل یافته که در کمیسیون امور قضایی و حقوقی مورد تأیید واقع شده است. کاهش نصاب، موجب استقلال کانون وکلای شهرستانهای دیگر خواهد شد و عملاً مشکل تمرکز امور در تهران را حل می‌کند. همچنین اداره امور وکالت را آسانتر می‌نماید و وکلا را در رسیدگی به مسائل حرفه‌ای خود به لحاظ امکان تسریع در استقلال آنها در شهرستانها فعالانه‌تر به صحنه وارد می‌کند. ولی، باید به این نکته نیز توجه نمود که در هر صورت اداره امور کانون در کنار هیأت عمومی توسط هیأت مدیره صورت می‌گیرد و دادسرای و دادگاه انتظامی وکلا نیز بر آن نظارت دارد. بدیهی است که انتخاب هیأت مدیره در محیطی با شرکت تعداد بیشتر و فعالت وکلا مناسبتر است تا تعداد محدودی افراد که در انتخابات شرکت نمایند. بر این اساس همان نصاب قبلی ۶۰ نفر مناسبتر می‌باشد و حذف بند ۳ طرح پیشنهاد می‌شود.

بند چهار طرح: بند چهار طرح پیشنهادی اختصاص به شرط سنی برای تقاضای صدور پروانه کارآموزی دارد که در کمیسیون به عنوان بند «ز» ذیل شرایط کارآموزان آمده است. اقدام صورت گرفته در کمیسیون یعنی اختصاص یک بند مستقل تحت عنوان شرایط پذیرش درخواست کارآموزان وکالت، علاوه بر تأکید مجدد بر بند ۱، که طی آن کانونهای وکلا مکلف شده‌اند با تقاضای هر یک از متقاضیان واجد شرایط قانونی به صدور پروانه کارآموزی یا وکالت اقدام نمایند، به عنوان تصریح به این شرایط

طرح‌ها و ابواب

مدعی شد که صرف اشتغال به تحصیلات حوزوی نمی‌تواند موجبات اطلاع از این موضوعات را فراهم آورد. البته تذکر این نکته ضروری است که صرف فارغ‌التحصیلی از دانشکده حقوق نیز فی‌نفسه نخواهد توانست موجبات اطلاع بر این رشته‌های متعدد را فراهم سازد. اما در هر حال این مطالب به عنوان دروس دانشگاهی در دوره کارشناسی رشته حقوق ارائه می‌شود و کلیه دانشجویان ملزم به طی این دروس می‌باشند. لذا باید تدبیری اتخاذ شود که طلاب حوزه علمیه نیز با حداقل این شرایط امکان اشتغال به امر وکالت را داشته باشند.

به این ترتیب می‌توان گفت پیشنهاد اولیه مطرح شده در طرح، یعنی گواهی شش سال تحصیل درس خارج فقه و اصول به انضمام حداقل سه سال سابقه کار قضایی، به عنوان شرط صدور پروانه کارآموزی وکالت اصلاح می‌باشد.

همچنین در ذیل طرح در بند پنج عبارتی ذکر شده است مبنی بر اینکه اعضای هیأت علمی دانشکده‌های حقوق به شرط داشتن مدرک دکترا و حداقل دو سال سابقه تدریس، از کارآموزی معاف می‌باشند، که خوشبختانه این قسمت در طرح مورد تصویب کمیسیون امور قضایی و حقوقی حذف گردید. علت آن به روشنی معلوم است زیرا، صرف دارا بودن مدرک و تدریس نمی‌تواند موجبات کسب مهارت‌های عملی را که در حین دوره کارآموزی به

وکالت، کاری پردردسر و پرتنش است که انجام دادن آن برای افرادی که سن بالایی دارند دشوار خواهد بود. شخصی که شصت سال اشتغال داشته و دیگر نیازمند محیطی آرام است، علی‌رغم وجود توانایی حقوقی بالا عموماً به لحاظ روحی و جسمی فاقد آمادگی لازم برای کار وکالت می‌باشد. در حالی که در حال حاضر فارغ‌التحصیلان جوان بسیاری در انتظار دریافت پروانه وکالت هستند. افزایش سن متقاضیان از ۵۰ سال به ۶۰ سال قابل توجیه نمی‌باشد.

بند پنج طرح: بند پنج پیشنهادی طرح به طلاب حوزه علمیه اختصاص یافته است. در طرح اولیه پیشنهادی پیش‌بینی شده که طلابی که دارای گواهی شش سال تحصیل درس خارج فقه و اصول از شورای مدیریت حوزه علمیه قم می‌باشند نیز می‌توانند بر اساس مقررات این قانون و سایر قوانین مربوط تقاضای صدور پروانه کارآموزی نموده و به امر وکالت اشتغال یابند. این بند در کمیسیون به حداقل گواهی معادل لیسانس از شورای مدیریت حوزه علمیه قم تغییر یافته است.

با عنایت به ضرورت اطلاع شاغلان به حرفه وکالت به مسائل مختلف حقوقی نظیر حقوق مدنی و آیین دادرسی مدنی، حقوق جزا، آیین دادرسی کیفری، حقوق ثبت، حقوق تجارت و... آشکار می‌شود که داوطلبان این حرفه باید از طیف وسیعی از موضوعات حقوقی مطلع باشند. بر این اساس، می‌توان

ولایت فقیه؛

ب - داشتن حداقل ۳۵ سال سن؛

ج - حداقل ۸ سال سابقه وکالت یا قضاوت داشته و از طرف دادگاه انتظامی صلاحیت قضایی آنها سلب نشده باشد؛

د - واجد شرایط مندرج در ماده ۸ قانون استقلال کانون وکلا و اصلاحیه آن مصوب تیرماه ۱۳۷۴ باشند؛

ه - محکومیت انتظامی درجه ۴ و بالاتر نداشته باشند؛

و - اشتهار به فساد اخلاقی (سوء شهرت) نداشته و یا دارای سوء سابقه نباشند؛

ز - عدم استعمال و اعتیاد به مواد الکلی و افیونی؛

ح - عدم ارتکاب اعمال خلاف حیثیت و شرافت شؤون شغل وکالت؛

ط - عدم عضویت در فرقه ضاله و گروههایی که مرامنامه آن مبتنی بر نفی ادیان الهی است؛

ی - عدم عضویت و هواداری از گروهکهای غیرقانونی یا معاند با جمهوری اسلامی ایران؛

ک - عدم وابستگی به رژیم منحوس پهلوی و تحکیم پایه‌های رژیم طاغوت.»

با عنایت به لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳ خصوصاً مواد ۳ و ۸ و ۱۰^(۲) که شرایط صدور پروانه

دست آمده و در امتحان اختصار مورد آزمایش واقع می‌شود فراهم نماید. لذا کارآموزی برای تمامی افراد به استثنای اشخاصی که دارای سابقه عملی اشتغال به قضاوت باشند ضروری است.

بند شش طرح: کمیسیون اقدام به حذف بند شش طرح اولیه پیشنهادی نموده که تأکیدی غیرضرور بر تسری این قانون بر افراد متقاضی ای که تا زمان تصویب این قانون پروانه دریافت نکرده ولی تقاضای خود را ارائه نموده بودند. اولاً، لازم است به این نکته توجه نمود که با توجه به تراکم موجود در کانونها شاید بدون مهلت زمانی و ابتدا به ساکن امکان صدور پروانه‌ها بلافاصله ظرف دو ماه برای کانونهای وکلا غیر مقدور باشد. ثانیاً، با تصویب این طرح در واقع کلیه متقاضیان عملاً مشمول این قانون خواهند شد. با توجه به مشکلات عملی، کمیسیون بند ۶ را حذف کرد.

نهایتاً کمیسیون با عنایت به ضرورت برگزاری انتخابات هیأت مدیره کانون وکلا با عنایت به انقضای مهلت قانونی اصلاح انتخابات کانون در بند ۶ پیشنهادی خود در طرح مصوب کمیسیون شرایطی را برای اعضای هیأت مدیره اعم از اصلی و علی‌البدل به این شرح مرقوم داشته است:

«۶- اعضای هیأت مدیره (اعم از اصلی و علی‌البدل) کانون وکلا از بین وکلای پایه‌یک هر حوزه که واجد شرایط زیر باشند برای مدت دو سال انتخاب می‌گردند:

الف - اعتقاد و التزام عملی نسبت به احکام اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و

۲- مواد ۳ و ۸ و ۱۰ لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب سال ۱۳۳۳ مقرر می‌دارد:

ماده ۳- هیأت عمومی کانون وکلا هر استان از وکلایی که در آن حوزه اشتغال به وکالت دارند و حائز شرایط زیر باشند تشکیل می‌شود و هر دو سال یکبار برای انتخاب اعضا هیأت مدیره تشکیل جلسه می‌دهد.

وکلایی که واجد شرایط زیر باشند می‌توانند در

شرح مواد و تبیین

دادگاه انتظامی وکلا باشد که ضمن استعلام از مراجع ذی ربط و کسب اطلاع از آنها به این امر رسیدگی و نظر خود را اعلام

انتخاب اعضای هیأت مدیره کانون شرکت نمایندگان وکلای پایه یک و دو دادگستری مشروط بر اینکه: یک - محکومیت انتظامی از درجه ۴ به بالا نداشته باشند. دو - در حال تعلیق از وکالت نباشند.

ماده ۱۸ - به اشخاص زیر پروانه وکالت درجه اول از طرف کانون وکلا داده می شود:

الف - به کسانی که دارای ۱۰ سال متوالی یا ۱۵ سال متناوب سابقه خدمات قضایی بوده و لااقل ۵ سال ریاست یا عضویت دادگاه داشته باشند و سلب صلاحیت قضایی از آنها از طرف دادگاه عالی انتظامی قضات نشده باشد.

ب - کسانی که دارای دانشنامه لیسانس بوده و ۵ سال سابقه خدمات قضایی داشته باشند و سلب صلاحیت قضایی از طرف دادگاه عالی انتظامی از آنها نشده باشد.

ج - نمایندگان هر یک از مجلسین که علاوه از عضویت کمیسیون دادگستری سابقه تدریس در کمیسیون قضایی داشته و یا حداقل ۲۰ سال در دوائر وزارت دادگستری و یا ثبت اسناد انجام وظیفه اداری نموده باشند به شرط آنکه از تاریخ تصویب این قانون ظرف مدت ۲ ماه درخواست صدور پروانه نمایند.

تبصره - کسانی که دارای دانشنامه لیسانس بوده و ۲ سال سابقه خدمات قضایی داشته باشند از انجام دوره کارآموزی معاف می باشند ولی در این مورد مدت انتظار خدمت از لحاظ اخذ پروانه وکالت جز خدمت محسوب نمی شود.

ماده ۱۰ - به اشخاص زیر اجازه وکالت نمی شود:

۱ - اتباع خارجی، ۲ - قضات و مستخدمین دولتی و بلندی و مملکتی و بنکاهایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به دولت است در حین اشتغال به خدمت به استثنای استادان دانشکده حقوق که اشتغال به تدریس در یکی از شعب حقوقی دارند در صورت اجاره شورای دانشگاه، ۳ - محجورین و همچنین کسانی که سن آنها کمتر از ۲۵ سال باشد، ۴ - محکومین به انفصال ابد از خدمات دولتی، ۵ - اشخاص مشهور به فساد اخلاقی و تجاهر به استعمال مسکوک، افیون و اعمال منافی عفت، ۶ - محکومین به جنایت مطلقاً و محکومین به جنحه های که منافی با امانت و عفت و شرف و کتلت است به تشخیص هیأت مدیره کانون و یا آنکه به موجب قانون مستلزم محرومیت از بعضی از حقوق اجتماعی است، ۷ - کسانی که به اتهام ارتکاب جنایت یا جنحه های مذکور در ماده فوق تحت محاکمه هستند، ۸ - اشخاصی که ظمیر حکم محکمه از وکالت محروم شده اند.

وکالت و مواردی که برای وکالت اجازه داده نمی شود در آن تصریح شده و ماده ۴ این قانون که شرایط اعضای هیأت مدیره را که از بین وکلای پایه یک هر حوزه برای مدت دو سال انتخاب می شوند معین نموده است و با توجه به بند چهار طرح پیشنهادی کمیسیون، که در آن شرایط پذیرش درخواست کارآموزان مقرر شده، معلوم می گردد که تمامی شرایط مندرج در بند شش فوق الذکر در لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری و بند چهار طرح پیشنهادی صراحتاً آمده است. بدیهی است فردی که صلاحیت عمومی برای اخذ پروانه وکالت را دارد به انضمام شرایط خاص مندرج در ماده چهار لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری که شرایط ویژه اعضای هیأت مدیره است صلاحیت عمومی و اختصاصی برای عضویت در هیأت مدیره کانون را داراست و ذکر مجدد همان شرایط منطقی به نظر نمی رسد. البته در قانون قدیم به یک نکته توجه نشده و آن مرجع احراز این شرایط برای داوطلبان عضویت در هیأت مدیره است که با عنایت به وجود مراجعی نظیر دادرسی و دادگاه انتظامی وکلا که در لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری پیش بینی شده است و با عنایت به انتخابات هیأت مدیره که در واقع یک امر صنفی در میان شاغلان به حرفه وکالت است، بهترین مرجع برای رسیدگی به صلاحیت نامزدها می تواند

آنها اشاره گردید، پیشنهاد می‌شود در مرحله اول نخست با پیگیری مجلس شورای اسلامی، تصفیه کانون وکلا هر چه زودتر به طور کامل انجام شود تا با اجرای قوانین مربوط به کانون وکلا، مشکلات موجود هر چه زودتر مرتفع گردد. و چنانچه نیازی به اصلاح قوانین مربوط به وکالت باشد از وکلا نظرخواهی شود. ثانیاً، چنانچه نظر به تصویب طرح حاضر باشد پیشنهاد می‌شود طرح کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری به شرح زیر اصلاح گردد:

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون کانونهای وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران مکلفند با رعایت مقررات این قانون مبادرت به صدور پروانه کارآموزی و وکالت نمایند.

ماده ۲ - کانونهای وکلا با تقاضای هر یک از متقاضیان واجد شرایط قانونی اعم از فارغ‌التحصیلان کارشناسی حقوق قضایی دانشگاههای داخلی دولتی و غیردولتی و خارجی جهت کارآموزی یا دریافت پروانه وکالت حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول تقاضا و تکمیل پرونده حسب مورد نسبت به صدور پروانه کارآموزی یا وکالت اقدام نماید.

صدور پروانه کارآموزی یا وکالت برای فارغ‌التحصیلان کارشناس حقوق قضایی دانشگاههای داخلی غیردولتی و خارجی منوط به ارزشیابی و تأیید مدرک تحصیلی آنان توسط وزارت و فرهنگ آموزش عالی می‌باشد.

ماده ۳ - شرایط پذیرش درخواست

می‌کنند. نظر به اهمیت وظایف هیأت مدیره در اجرای این قانون به منظور اتخاذ تصمیم و صدور پروانه وکالت یا کارآموزی ظرف دو ماه پس از دریافت تقاضا در طرح پیشنهادی، مجازاتی نیز برای تخلف از این وظایف پیش‌بینی شده است که در کمیسیون امور قضایی و حقوقی عیناً مورد پذیرش قرار گرفته است. بر این اساس، در صورت تخلف هر یک از اعضای هیأت مدیره کانونهای وکلای دادگستری از مفاد این قانون به حکم دادگاه عالی انتظامی قضات علاوه بر محرومیت دائم از عضویت در هیأت مدیره، به انفصال از وکالت از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد.

یادآوری این مطلب ضروری است که حل مشکلات دانشجویان حقوق متقاضی وکالت و معضلاتی که امروزه کانونهای وکلا با آن روبرو هستند با عنایت به سوابق متعدد قانونگذاری در جهت اصلاح ساختار کانونها و ممانعت از برگزاری انتخابات هیأت مدیره، نیازمند یک تلاش جدی و مضاعف است که در کنار اراده جدی برای گذاردن وکالت در جایگاه اصلی قانونی خود، رعایت شوون و حرمت، حرفه وکالت را نیز اقتضا دارد. بر این اساس باید امیدوار بود که نمایندگان محترم مردم در مجلس شورای اسلامی به یکباره و انشاءالله برای همیشه در یک اقدام مؤثر با تصویب یک طرح جامع به این مشکلات خاتمه دهند.

با عنایت به نکاتی که در بررسی طرح پیشنهادی نمایندگان محترم مجلس و موارد اصلاحی کمیسیون امور قضایی و حقوقی به

شرح سئوال و جواب

ماده ۵- اعضای هیأت مدیره کانون وکلا (اعم از اصلی و علی البدل) از بین وکلای پایه یک هر حوزه که واجد شرایط مقرر در این قانون و لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری و اصلاحیه آن مصوب تیرماه ۱۳۷۳ باشند، انتخاب می گردند. مرجع رسیدگی به صلاحیت نامزدها، دادگاه انتظامی وکلا بوده که مکلف است ظرف حداکثر دو ماه ضمن استعلام سوابق از مراجع ذی ربط، صلاحیت واجدین شرایط را بررسی و اعلام نظر کند.

تبصره - مراجع ذی صلاح قانونی که از نامزدها، سوابق یا اطلاعاتی دارند موظف به اعلام آن بوده و دادگاه انتظامی مکلف به رسیدگی و اتخاذ تصمیم است.

ماده ۶- در صورتی تخلف هر یک از اعضای هیأت مدیره کانونهای وکلای دادگستری از مفاد این قانون به حکم دادگاه عالی انتظامی قضات علاوه بر محرومیت دائم از عضویت در هیأت های مدیره کانونهای وکلا به انفصال از وکالت از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد.

ماده ۷- کلیه مقررات و قوانین مغایر قانون ملغی می باشد.

□□□

کارآموزان وکالت عبارت است از:
الف - اعتقاد و التزام عملی به احکام و مبانی دین مقدس اسلام و ولایت فقیه؛
ب - اعتقاد و تعهد به نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی؛
ج - عدم سوء سابقه و محکومیت های مؤثر کیفری؛
د - عدم عضویت و فعالیت در گروه های الحادی و فرق ضاله و معاند با اسلام؛
ه - عدم وابستگی به رژیم محنوس پهلوی؛

و - عدم اعتیاد به مواد مخدر و استعمال مشروبات الکلی؛

ز - حداکثر سن برای تقاضا صدور پروانه کارآموزی وکالت در تاریخ تقاضانامه پنجاه سال تمام می باشد.

تبصره ۱ - کانونهای وکلا مکلفند به منظور احراز شرایط فوق از مراجع ذی صلاح استعلام نمایند.

تبصره ۲ - اقلیتهای مذهبی رسمی از ارا بودن شرایط مندرج در بند الف مستثنی می باشند.

ماده ۴- کسانی که دارای گواهی شش سال تحصیل درس خارج فقه و اصول از شورای مدیریت حوزه علمیه قم بوده و حداقل سه سال سابقه کار قضایی داشته باشند نیز می توانند تقاضای صدور پروانه کارآموزی وکالت بنمایند و طبق مقررات مندرج در این قانون و سایر قوانین مربوط به امر وکالت اشتغال یابند.